

Conservatorio Profesional de Música de Vigo

Programación de Clarinete

Índice

1. Introducción	5
1.1 Marco Legal	5
1.2 Características do centro	6
1.3 Características do alumnado	7
2. Obxectivos xerais das ensinanzas musicais	9
2.1 Grao elemental	9
2.2 Grao Profesional	10
3. Obxectivos específicos das ensinanzas musicais	11
4. Obxectivos, contidos e criterios de avaliación	12
4.1 Grao elemental da materia de clarinete	12
4.2 Grao profesional da materia de clarinete	12
5. Metodoloxía	13
5.1 Principios metodolóxicos	13
5.2 Métodos didácticos	14
6. Atención á diversidade	15
7. Temas transversais	16
7.1 Educación en valores	16
7.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's)....	17
8. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas	18
8.1 Actos institucionais	18
8.2 Cursos e clases maxistras	18
8.3 Audicións	19
8.4 Outros	19
9. Secuenciación por cursos	20
9.1 Curso: 1º de grao elemental	20
Obxectivos	20
Contidos 20	
Avaliación	21
Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	23
Medidas de recuperación	24
Recursos didácticos	25
9.2 Curso: 2º de grao elemental	26
Obxectivos	26
Contidos 26	
Avaliación	27
Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	29
Medidas de recuperación	29

	Recursos didácticos	30
9.3	Curso: 3º de grao elemental	32
	Obxectivos	32
	Contidos 32	
	Avaliación	32
	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	35
	Medidas de recuperación	35
	Recursos didácticos	36
9.4	Curso: 4º de grao elemental	38
	Obxectivos	38
	Contidos 38	
	Avaliación	39
	Medidas de recuperación	41
	Recursos didácticos	42
9.5	Curso: 1º de grao profesional	44
	Obxectivos	44
	Contidos 44	
	Avaliación	44
	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	47
	Medidas de recuperación	47
	Recursos didácticos	48
9.6	Curso: 2º de grao profesional	50
	Obxectivos	50
	Contidos 50	
	Avaliación	50
	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	53
	Medidas de recuperación	53
	Recursos didácticos	54
9.7	Curso: 3º de grao profesional	56
	Obxectivos	56
	Contidos 56	
	Avaliación	56
	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	59
	Medidas de recuperación	59
	Recursos didácticos	60
9.8	Curso: 4º de grao profesional	62
	Obxectivos	62
	Contidos 62	
	Avaliación	62
	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	65
	Medidas de recuperación	65
	Recursos didácticos	66
9.9	Curso: 5º de grao profesional	68
	Obxectivos	68
	Contidos 68	

Avaliación.....	68
Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	71
Medidas de recuperación.....	71
Recursos didácticos	72
9.10 Curso: 6º de grao profesional.....	74
Obxectivos	74
Contidos 74	
Avaliación.....	74
Medidas de recuperación.....	77
Recursos didácticos.....	78
10. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica	80
11. Procedementos para realizar a avaliación interna do Departamento	81
12. ANEXOS	82
12.1 Probas de acceso 1º de grao profesional	82
12.2 Probas de acceso a outros cursos.	82
12.3 Premios Fin de Grao	82
Contidos da proba.....	82
Criterios de avaliación.....	82
Criterios de cualificación	82
12.4 Folla de calibración e avaliación para audicións e/ou probas instrumentais	
83	

1. Introducción

A presente Programación Didáctica de Clarinete está baseada na secuenciación dos obxectivos, contidos e criterios de avaliación ao longo dos catro cursos do grao elemental e dos seis de que consta o grao profesional, e foi realizada polo profesorado do departamento de vento madeira de acordo co currículo oficial vixente para a materia e co proxecto educativo do centro, como así establecen os artigos 5º e 10º do capítulo II dos Decretos 198/2007 e 203/2007, do 27 de setembro, respectivamente.

Este documento inclúe, ademais dos obxectivos e contidos, a metodoloxía que se vai a seguir (indicando materiais e recursos didácticos que se empregarán), a avaliación e os seus tipos, procedementos e ferramentas (tanto da aprendizaxe coma da ensinanza e da propia programación), a atención á diversidade, e outras informacións que consideramos de interese e necesidade para levar a cabo o proceso de ensinanza-aprendizaxe.

Entendemos esta programación didáctica como un instrumento flexible, que permite adaptarse ás circunstancias concretas do alumnado en cada momento do seu proceso de aprendizaxe, pero ao mesmo tempo, tamén como marco de referencia que lle dá forma á nosa ensinanza garantizando que aqueles alumnos e alumnas dun mesmo nivel, e incluso con diferente profesorado, poidan acceder a unha ensinanza que favoreza a consecución dunhas competencias mínimas equiparables.

1.1 Marco Legal

Para a elaboración desta programación didáctica tivéronse en conta os seguintes documentos legais, clasificados atendendo á súa data de publicación, de menor a maior antigüidade:

- **ORDE do 29 de setembro de 2015** pola que se convocan os premios extraordinarios nas ensinanzas artísticas profesionais nas modalidades de música, danza e de artes plásticas e deseño na Comunidade Autónoma de Galicia, correspondentes ao curso 2014/15. DOG do 6 de outubro de 2015.
- **DECRETO 229/2011**, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. DOG 21 de decembro de 2011.
- **CIRCULAR 15/2011** da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa pola que se ditan instrucións para determinados aspectos do funcionamento dos conservatorios elementais e profesionais de música e danza.
- **ORDE do 4 de agosto de 2011** pola que se desenvolve o Decreto 223/2010, do 30 de decembro, polo que se establece o Regulamento

Orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e de danza da Comunidade Autónoma de Galicia. DOG do 18 de agosto de 2011.

- **DECRETO 223/2010**, do 30 de decembro, polo que se establece o Regulamento orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e de danza da Comunidade Autónoma de Galicia. DOG do 19 de xaneiro de 2011.
- **ORDE do 28 de xullo de 2008**, pola que se regulan as probas de acceso ás ensinanzas profesionais de música dispostas no Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música. DOG do 18 de agosto de 2008.
- **CIRCULAR 21/2008** da Dirección Xeral de Formación Profesional e Ensinanzas Especiais, pola que se regula a avaliación e cualificación dos alumnos e das alumnas que cursan as ensinanzas elementais de música e danza dispostas nos decretos 196/2007, do 20 de setembro e 198/2007, do 27 de setembro, polos que se establece a ordenación das ensinanzas de grao elemental de danza e de música, respectivamente.
- **ORDE do 8 de febreiro de 2008**, pola que se regula a avaliación e cualificación do alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música que se establecen na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. DOG do 26 de febreiro de 2008.
- **DECRETO 198/2007**, do 27 de setembro, polo que se establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música. DOG do 25 de outubro de 2007.
- **DECRETO 203/2007**, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música. DOG do 31 de outubro de 2007.
- **CIRCULAR 9/2007** da Dirección Xeral de Formación Profesional e Ensinanzas Especiais, pola que se ditan instrucións sobre o desenvolvemento das ensinanzas elementais e profesionais de música establecidas na Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación.

1.2 Características do centro

O Conservatorio Profesional de Música de Vigo é un centro público creado no ano 2003 despois da separación obrigatoria tal e como dispoñía a Lei Orgánica 1/1990 Xeral de Ordenación Educativa do Conservatorio Superior de Música de Vigo.

Sito na rúa Fotógrafo Felipe Prósperi s/n, entre a Avenida da Florida e Praza da Miñoaca, o centro conta con instalacións axeitadas ás ensinanzas musicais, resultando un tanto escaso de espazos para a demanda que unha cidade como

Vigo fai das ensinanzas musicais.

O centro sitúase na bisbarra de Vigo, zona amplamente industrializada. A actividade musical da zona xira en torno á existencia de un grande número de bandas populares e coros onde moitos/as alumnos/as reciben unha formación musical inicial. Existen tamén na zona un número importante de escolas de música públicas e privadas, e nos últimos anos tamén se crearon varias formacións do ámbito orquestral.

O propio Conservatorio e algunhas entidades privadas (bancos, fundacións, sociedade filharmónica, etc.) programan actividades musicais. A cidade carece de fonoteca pública e de biblioteca musical especializada (a excepción da do propio centro).

A maiores da actividade docente da ensinanza de música, no Centro realízanse diferentes actividades extraescolares e complementarias co obxectivo de completar a formación do alumnado: concertos, conferencias e cursos de especialización, e outros.

A ensinanza que se imparte no Conservatorio Profesional de Música de Vigo é a de música, regulada pola Lei 2/2006, do 3 de maio, de Educación e polo Real Decreto 1577/2006, do 22 de decembro polo que se fixan os aspectos básicos das ensinanzas profesionais de música, sendo na Comunidade Autónoma de Galicia os decretos polos que se regula o grao elemental e profesional o 198/2007, do 27 de setembro, e 203/2007, do 27 de setembro.

1.3 Características do alumnado

O centro conta cunha media de 640 alumnos e alumnas, variando a súa procedencia segundo a idade e o curso que realizan. Así, a maioría dos discentes do grao elemental pertencen á bisbarra de Vigo, agás algúns que veñen para cursar especialidades que non se imparten noutros conservatorios da provincia.

As principais motivacións para o estudo neste Centro son:

- A obtención dun título que lles abra saídas profesionais, e que posibilite a continuidade de estudos no grao superior de música.
- A calidade da ensinanza.
- A localización do Conservatorio.

As expectativas de futuro do alumnado varían segundo o grao no que se atopan: o alumnado de grao elemental ten como principal obxectivo obter unha formación que lles permita gozar da música e poder continuar os seus estudos. O alumnado do grao profesional manifesta as súas preferencias por dedicarse á docencia e á práctica instrumental (orquestra, banda, coro, cámara, solista, etc.), e, se candra, continuar os seus estudos nun Centro de estudos superior.

No estudo individual do alumnado resalta o esforzo, a análise do repertorio e a comprensión do mesmo. Como gran problema sobresa a falta de tempo, especialmente no grao profesional, debido á gran cantidade de horas que o alumnado

pasa no seu centro de ensinanza obrigatoria. Outros problemas son a falta de organización, de constancia e concentración no estudo.

O clima existente entre o alumnado e o profesorado do centro é óptimo, sendo este un dos valores máis apreciados por ambas partes.

É de destacar que as preferencias do alumnado no seu tempo de lecer, sigan relacionadas coa música, debido á importancia que dan á asistencia a concertos ou á escoita da mesma na casa. As outras afeccións do alumnado do Conservatorio Profesional de Música de Vigo son a lectura e os deportes.

Como conclusión, extraemos que ao ser este un centro de ensinanzas artísticas o grao de satisfacción do alumnado co Centro é alto, por non ser obrigatorios os devanditos estudos.

2. Obxectivos xerais das ensinanzas musicais

2.1 Grao elemental

O artigo 2º do capítulo I do Decreto 198/2007, do 27 de setembro, polo que se establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música, indica que a finalidade deste grao é promover a autonomía do alumnado para que a súa capacidade de expresión musical adquira a calidade artística necesaria que permita acceder ao grao profesional.

Esta finalidade acadaríase coa consecución dos obxectivos ou capacidades ao longo dos catro cursos dos que consta o grao elemental e que o artigo 3º do capítulo I do mesmo Decreto enumera:

- a) Apreciar a importancia da música como linguaxe artística e medio de expresión cultural dos pobos e das persoas.
- b) Expresarse con sensibilidade musical e estética para interpretar a música de diferentes épocas e estilos, gozar con ela e enriquecer as propias posibilidades de comunicación e de realización persoal.
- c) Coñecer e valorar a importancia da respiración e do dominio do propio corpo no desenvolvemento da técnica instrumental, da calidade do son e da interpretación.
- d) Relacionar os coñecementos musicais coas características da escritura e da literatura do instrumento da especialidade, coa finalidade de adquirir as bases que permitan desenvolver a interpretación artística.
- e) Interpretar en público, coa necesaria seguridade en si mesmo, para vivir a música como medio de comunicación.
- f) Interpretar música en grupo habituándose a escoitar outras voces ou instrumentos, e adaptarse harmonicamente ao conxunto.
- g) Ser consciente da importancia do traballo individual e adquirir a capacidade de escoitarse e ser crítico consigo mesmo.
- h) Valorar o silencio como elemento indispensable para o desenvolvemento da concentración, a audición interna e o pensamento musical.
- i) Ser consciente da importancia dunha escoita activa como base imprescindible na formación de futuros profesionais.
- j) Fomentar a utilización do patrimonio musical en xeral, e a do galego en particular, como medio indispensable no enriquecemento da persoa e da súa formación musical.

2.2 Grao Profesional

O Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música, indica no artigo 2º que a súa finalidade é proporcionarlle ao alumnado unha formación artística de calidade e garantir a cualificación dos futuros profesionais da música, ordenándose en catro funcións básicas: formativa, orientadora, profesionalizadora e preparatoria para estudos posteriores.

Esta finalidade acádase ao longo dos seis cursos dos que consta este grao coa consecución dos seguintes obxectivos que aparecen enumerados no artigo 3º do mesmo Decreto:

- a) Habitarse a escoitar música e establecer un concepto estético que permita fundamentar e desenvolver os propios criterios interpretativos.
- b) Desenvolver a sensibilidade artística e o criterio estético como fonte de formación e enriquecemento persoal.
- c) Analizar e valorar a calidade da música.
- d) Coñecer os valores da música e optar polos aspectos xurdidos dela máis axeitados para o desenvolvemento persoal.
- e) Participar en actividades de animación musical e cultural que permitan vivir a experiencia de transmitir o gozo da música.
- f) Coñecer e empregar con precisión o vocabulario específico relativo aos conceptos científicos da música.
- g) Coñecer e valorar o patrimonio musical como parte integrante do patrimonio histórico e cultural.
- h) Tomar conciencia da importancia dunha escoita activa como base imprescindible na formación de futuros profesionais.
- i) Fomentar a utilización do patrimonio musical en xeral, e a do galego en particular, como medio indispensable no enriquecemento da persoa e da súa formación musical.

3. Obxectivos específicos das ensinanzas musicais

A diferenza do Decreto 198/2007, que establece a ordenación do currículo das ensinanzas elementais, no Decreto 203/2007 de ordenación das ensinanzas profesionais recóllense no artigo 6º os obxectivos específicos destas, que serán desenvolvidos de xeito máis concreto no currículo de cada materia e que citaremos nos seguintes apartados deste mesmo punto.

Estes obxectivos específicos ou capacidades que deben ser adquiridos polo alumnado do grao profesional das ensinanzas de música son:

- a) Superar con dominio e capacidade crítica os contidos e os obxectivos formulados nas materias que compoñen o currículo da especialidade elixida.
- b) Coñecer os elementos básicos das linguaxes musicais, as súas características, as funcións e as transformacións nos contextos históricos.
- c) Utilizar o oído interno como base da afinación, da audición harmónica e da interpretación musical.
- d) Formar unha imaxe axustada das posibilidades e das características musicais de cada un, tanto a nivel individual como en relación co grupo, coa disposición necesaria para saber integrarse como un membro máis del ou para actuar como responsable do conxunto.
- e) Compartir vivencias musicais de grupo na aula e fóra dela que permitan enriquecer a relación afectiva coa música, a través do canto e da participación instrumental en grupo.
- f) Valorar o corpo e a mente para utilizar con seguridade a técnica e poder concentrarse na audición e na interpretación.
- g) Relacionar e aplicar os coñecementos adquiridos en todas as materias que compoñen o currículo, nas vivencias e nas experiencias propias para acadar unha interpretación artística de calidade.
- h) Coñecer e aplicar as técnicas do instrumento ou da voz de acordo coas exixencias das obras.
- i) Adquirir e demostrar os reflexos necesarios para resolver eventualidades que xurdan na interpretación.
- j) Cultivar a improvisación e a transposición como elementos inherentes á creatividade musical.
- k) Interpretar individualmente ou dentro da agrupación correspondente obras escritas en todas as linguaxes musicais, afondando no coñecemento dos estilos e das épocas, así como nos recursos interpretativos de cada un destes.
- l) Actuar en público con autocontrol, dominio da memoria e capacidade comunicativa.

4. Obxectivos, contidos e criterios de avaliación

4.1 Grao elemental da materia de clarinete

No Anexo II do Decreto 198/2007, do 27 de setembro, polo que se establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música, establécense os obxectivos, contidos e criterios de avaliación sobre os que se basea a presente programación.

4.2 Grao profesional da materia de clarinete

En canto aos elementos curriculares do grao profesional que serviron de base para a elaboración desta programación, estes pódense consultar no Anexo II do Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música.

5. Metodoloxía

Pola propia natureza da ensinanza do Clarinete, ao ter unha maior carga de traballo individual, as técnicas de ensinanza serán individuais e activas, e o método a empregar será a autoaprendizaxe guiada, onde o profesor en cada clase orientará e motivará ao alumnado para a busca, procesamento e aplicación da información necesaria, así como a aprendizaxe por proxectos, xa que estes coñecementos que adquirirá poranse en práctica nas metas ou proxectos establecidos, desde a preparación de obras e estudos hasta un programa de concerto.

Para dar reposta a todo o anterior, e de xeito xeral, as estratexias metodolóxicas adaptaranse á madurez do alumnado e aos factores contextuais da clase, como son o tempo dispoñible e os espazos e recursos cos que se conte.

5.1 Principios metodolóxicos

Os principios que rexen a elaboración desta programación didáctica dotándoa de coherencia e sentido son:

- **Actividade:** O carácter instrumental da especialidade require da práctica, polo que o principio de que as cousas se aprenden facéndolas vai implícito no noso ensino.
- **Autonomía:** O alumnado será orientado nas clases individuais e nos ensaios colectivos, desenvolvendo a autonomía do traballo e a toma e decisións.
- **Creatividade:** Ao tratarse dun ensino artístico, toda actividade que realicemos tratará de estimular o pensamento e a imaxinación.
- **Individualización:** A nosa ensinanza da materia é individual a maior parte do tempo, algo que nos facilita que en cada clase téñase en conta a dimensión persoal e afectiva social de cada alumno ou alumna.
- **Flexibilidade e diversidade de estratexias didácticas:** Co fin de conseguir os obxectivos propostos poderemos realizar as adecuacións que fosen precisas na temporalización dos contidos.
- **Convivencia:** Nos casos en que as actividades da nosa ensinanza requiran de traballo en equipo fomentárase en todo momento un clima de cordialidade e respecto entre o alumnado.
- **Significación:** Esta será unha das vías de motivación que empregaremos, presentando o que se aprende como algo que é útil noutras situacións e poderá ter unha aplicación real.
- **Interdisciplinabilidade:** Buscaremos relacionar os contidos da nosa materia cas outras materias do currículo para dotalos dunha maior significación.

5.2 Métodos didácticos

Á hora de decidir os métodos didácticos para esta programación didáctica tívóronse en conta os seguintes enfoques:

- **Modelo constructivista:** Tomando como idea principal que o coñecemento é unha construción persoal na que o/a alumno/a elabora significados propios a partir duns coñecementos previos, a través dunha actividade intelectual e práctica.
- **Aprendizaxe significativa:** Este modelo de aprendizaxe está moi relacionado co constructivista, xa que a adquisición de coñecemento polo alumno realízase construíndo sobre os seus propios esquemas, sumando información sobre a que xa ten, que lle será útil para aplicar noutras situacións.

Para que este se produza, debemos ter en conta ao longo de toda actividade:

- a) Que o alumnado teña unha boa actitude, algo que se consegue facéndolle ver que o que están a facer ten sentido, é dicir ten unha razón, unha finalidade, así como fomentando o bo clima de clase, a autoconfianza, etc.
- b) Que o que se ensine presente unha estrutura lóxica dentro da materia, enfocando o traballo de forma globalizada.
- c) Que as novas aprendizaxes se relacionen cos coñecementos previos, é dicir, os contidos deben conter un significado psicolóxico.
- d) Que sexan conscientes da importancia do estudo individual, fomentando o interese e o respecto polo hábito de estudo e ensinándolles a maneira de que ese tempo sexa eficiente.

6. Atención á diversidade

A diversidade constitúe un valor que enriquece e diversifica a realidade, esixindo no plano educativo unha maior atención por parte do profesorado.

É un feito que os alumnos que acceden a un conservatorio presentan diferenzas individuais e non todos os alumnos aprenden ao mesmo ritmo nin teñen as mesmas capacidades, polo que será labor do profesorado adecuar a práctica docente ás necesidades e características do alumnado.

Para dar resposta á diversidade, teremos en conta as seguintes pautas:

- Traballar con materiais abertos e flexibles, que traten diversas estratexias para o logro dos coñecementos.
- Ter en conta as diferenzas individuais e de grupo que se detectan na avaliación inicial: os intereses dos nenos, o contacto que tiveron coas actividades, as destrezas adquiridas, etc.
- Buscar orientación externa, de ser necesario, co propio centro como mediador.
- Respetar o ritmo de aprendizaxe de cada alumno atendendo aos mínimos esixibles propostos para cada curso.
- Diversificar as actividades para lograr os obxectivos.
- Suxerir actividades de diferente dificultade e integrar aos alumnos na máis apropiada ao seu nivel.
- Fomentar a pedagogía do éxito, é dicir, valorar os pequenos logros de cada un e considerar positivamente o seu proceso de aprendizaxe.
- Potenciar o traballo das actitudes para lograr o respecto de todos.

A atención á diversidade constitúe un indicador moi positivo da saúde do noso sistema educativo, xa que un sistema que tamén intenta dar resposta a todo o alumnado con deficiencias a nivel persoal e con características cognoscitivas por encima da media, é un sistema educativo achegado ás necesidades reais do educando. Neste sentido a nosa programación didáctica intentará establecer os instrumentos necesarios, en consonancia cos outros documentos do Centro, para lograr unha educación musical comprensiva e de calidade.

7. Temas transversais

A nosa materia tamén trata esta serie de elementos transversais que son abordados desde cada unha das diferentes materias que comprenden o currículo das ensinanzas de réxime especial de música, e que nos dan a oportunidade de reflexionar sobre a dimensión máis persoal da educación.

7.1 Educación en valores

Á hora de abordar a educación en valores seguiranse as seguintes consignas:

- A **educación ambiental** tratarémola a través do coidado pola produción excesiva de sons por parte do alumnado, a concienciación sobre contaminación acústica, e a través da importancia que se lle debe de dar ao silencio como marco de calquera actividade musical.
- En canto á **educación para a saúde**, abordarémola a través da práctica corporal, aprendendo a apreciar e valorar o propio corpo e as súas posibilidades de movemento, tendo en conta e incidindo sobre a educación postural e a adquisición dun correcto ton muscular. Ademais, a música, polos seus compoñentes afectivos, fisiolóxicos e intelectuais, tamén incide de forma positiva no equilibrio persoal e anímico das persoas.
- No referente á **educación para a igualdade de sexos**, partiremos de que a música non está relacionada co sexo do alumnado, e de que toda actividade musical en grupo partirá do principio de integración, de colaboración e de respecto mutuo entre os integrantes da clase independentemente do sexo ao que pertencen.
- A **educación para a paz e a tolerancia** traballarase a partir de pezas doutras culturas e das relacións que se establezan coas persoas da contorna.
- A **educación para o lecer** traballarase a partir do concepto produtivo do ocio, a través da asistencia a concertos, audicións, recitais e outras actividades culturais, ademais de fomentar a escoita de música e a lectura de libros relacionados co traballado en clase.
- A **educación do consumidor**: trataremos que o alumnado adquira unha actitude crítica ante o fenómeno musical, axudándolles a forxar un criterio á hora de decantarse por diferentes versións, e propiciando dese modo un aumento da súa capacidade de elección á hora de consumir música.
- Para rematar, a **educación moral e cívica** abordarémola ao ter presente o respecto ás normas e a necesidade da súa existencia como poden ser á hora de tocar en grupo: a entrada simultánea, o mantemento do plano sonoro adecuado, a actitude de escoita e respecto

aos demais... Todas estas normas estarían referidas aos compañeiros, ao material da aula, ao profesor, etc.

7.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's)

Hoxe en día é difícil pensar nun modelo pedagóxico que non se complemente cos recursos tecnolóxicos, permitindo unha formación máis completa e posibilitando unha renovación na pedagogía e na didáctica. A educación ten que avanzar ao paso da sociedade co fin de enriquecerse mutuamente.

Cada vez é mais habitual o uso de móbiles/tablets con aplicacións de uso pedagóxico (metrónomo, afinador..). Tamén poden utilizarse dunha maneira sinxela de comunicación alumno/profesor, ou pai/profesor. Asimesmo, aplicacións como caderno de profesor, serven de organización para os docentes.

A facilidade con que o centro conta con acceso a internet, posibilita innumerables posibilidades de aplicacións para a aula como escoitar e visualizar obras musicais, información sobre compositores..

8. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

Dentro da Sección II do Proxecto Educativo de Centro do noso conservatorio, referente ás normas de organización e funcionamento, e concretamente no título cuarto do capítulo 4, establécese que estas actividades se poderán clasificar en actos institucionais, cursos e clases maxistras, audicións e outros.

O alumnado terá o dereito de asistir, aínda que non a obriga, ás actividades culturais e de promoción das ensinanzas que se organicen dende o Departamento, agás nas audicións, onde si deberán participar.

A organización de todas as actividades extraordinarias e complementarias do conservatorio corresponden, como norma xeral, ao Equipo de Actividades Culturais e á Vicedirección como coordinadora do dito equipo. Para todas estas actividades agás as audicións de aula (non sendo casos especiais que así o requiran), establecerase un plan de actuación que pode ser consultado no artigo 36º do título cuarto da sección do Proxecto Educativo do Centro anteriormente citado.

8.1 Actos institucionais

No curso académico 2003/2004 decidiuse iniciar a institucionalización dunha serie de concertos, de xeito que pasaran a formar parte da programación estable do Centro. Seguindo esta liña de continuidade o Departamento de Vento Metal colaborará, cando sexa posible, nos seguintes actos:

- Concerto de apertura do Curso Académico.
- Concertos Benéficos: en colaboración con entidades benéficas, coa posibilidade de recadación de donativos. Así mesmo, intentarase celebrar fóra do Centro, nalgún lugar que garanta a maior difusión posible.
- Ciclos de concertos, como por exemplo o Ciclo de Primavera onde se convida a solistas e agrupacións tanto externas como formadas por membros do claustro.
- Acto de graduación: Alumnado que remata os estudos do 4º curso do grao elemental e o 6º curso do grao profesional.

Ademais das actividades que se realicen no seo do propio Centro, intentarase celebrar concertos en salas ou espazos que permitan unha maior proxección e divulgación da nosa tarefa didáctica.

8.2 Cursos e clases maxistras

Os cursos e clases maxistras a realizar, unha vez aprobados no seo do departamento correspondente trasladaranse ao Consello Escolar onde se debaterán, e se son autorizados pasarán a ter a consideración de actividades extraescolares

ou complementarias do Centro.

No caso de que o Departamento teña algunha proposta, esta deberá ser tratada no mes de setembro e incluída na Programación Xeral Anual. As propostas posteriores a esta data, poderán terse en conta, sempre que sexan autorizadas polo Consello Escolar.

No caso de haber orzamento para as actividades, será o Consello Escolar quen estableza os criterios de distribución do mesmo.

8.3 Audicións

Atendendo ao que se contempla nos currículos de Grao Elemental e de Grao Profesional, cada departamento organizará audicións de alumnos que se celebrarán de forma continuada ao longo do curso. Ditas audicións serán públicas e se realizarán en tres períodos ao longo do curso, coordinadas pola Vicedirección.

Solicítase dos departamentos colaboración para a elaboración de calendarios coas propostas de datas para as diferentes audicións que se queiran organizar ao longo do curso. Estas propostas serán estudadas pola Vicedirección para poder adxudicar datas, espazos e horarios definitivos.

O Departamento de Clarinete organizará como mínimo tres audicións, que poderán ser tanto de aula como no auditorio do centro, ao longo do curso nas que o alumnado deberá participar como mostra do traballo realizado na clase, interpretando a ou as obras que o seu profesor lle asigne, sexa en grupo ou como solista.

8.4 Outros

O Centro colabora con entidades públicas e privadas participando en eventos como concertos pedagóxicos, Concerto no auditorio do Concello de Vigo, entre outros. O Departamento de Vento madeira colaborará na medida do posible motivando e preparando ao alumnado para que participe nestas actividades.

O profesorado da especialidade de clarinete estará aberto á levar a cabo propostas de diversa índole: concursos, concertos externos, asistencia a concertos, etc.

Atendendo á necesidade de desenvolver o obxectivo de traballar a música grupal, sempre que as condicións o permitan ofertarase unha hora semanal de clase colectiva para o alumnado de Grao Elemental.

9. Secuenciación por cursos

A continuación desenvolverase a programación didáctica de Clarinete dos graos elemental e profesional por cursos.

9.1 Curso: 1º de grao elemental

Obxectivos

Ao rematar o primeiro curso do Grao Elemental o alumno debe ser capaz de:

- Mostrar os fundamentos dunha posición corporal correcta controlando un ton muscular axeitado do tronco e extremidades tanto nunha posición erguida como sentada.
- Conseguir unha toma de aire (inspiración) o máis relaxada e profunda posible.
- Comezar a desenrolar unha columna de aire estable.
- Adoptar unha posición da embocadura que permita lograr un son pleno.
- Descubrir as diferentes opcións de emisión do son nas dúas variantes fundamentais: só co aire/utilizando a lingua.
- Iniciarse no sentido da afinación a través da práctica na clase colectiva.
- Coñecer e practicar os sons do clarinete dende o **Mi²** ata o **Sib³**.
- Dominar as escalas/arpexios de **FaM** e **SoIM** no rexistro chalumeau ($\text{♩} = 50$, en corcheas).
- Reter e madurar os coñecementos adquiridos nas clases individuais e colectivas.
- Coñecer as indicacións de medida, ritmo, dinámica e articulación que se atopan nos textos musicais propostos neste curso.
- Adaptarse á práctica da música de conxunto (con acompañamento de piano, acompañamento de audio ou clase colectiva).
- Coñecer o clarinete como instrumento musical: partes que o compoñen, numeración/nome das chaves, mantemento e hixiene.

Contidos

- Control, dominio e rectificación da posición corporal do alumno e do instrumento coa axuda dun espello.
- Exercicios de respiración con e sen instrumento (sons longos e

práctica de bocexos respectivamente).

- Exercicios de columna de aire e afinación.
- Exercicios de embocadura e emisión (boquilla e barrilete/instrumento completo).
- Escalas e arpejos de Fa M e Sol M en diferentes articulacións.
- Escala cromática dende o Mi² ata Sib³ en diferentes articulacións.
- Estudos e exercicios de técnica.
- Exercicios de memorización.
- Gravación de recursos didácticos propostos polo profesorado.

Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á cualificación trimestral ou final.

9.1.1.1 Criterios de avaliación

- Mostrar nos estudos e obras a capacidade de aprendizaxe progresivo individual (dedicación, esforzo, interese...).
- Interpretar os estudos e obras programadas para o curso utilizando os elementos básicos da interpretación: tempo, articulación, dinámica e estilo, acordes coa dificultade do curso.
- Comezar a memorizar textos musicais empregando a medida, articulación e fraseos adecuados ao nivel.
- Ler textos a primeira vista con comprensión.
- Ter capacidade de adaptación á música colectiva.
- Interpretar en público obras representativas do seu nivel para comprobar a capacidade de autocontrol e dominio das obras estudadas,

ademáis de lograr un equilibrio persoal que lle permita enfrentarse con naturalidad ante o público.

9.1.1.2 **Mínimos esixibles**

- Adquirir unha posición correcta do instrumento e do instrumentista.
- Saber montar o instrumento e coñecer os coidados básicos do mesmo.
- Adquirir os fundamentos dunha boa técnica respiratoria, embocadura, emisión e columna de aire.
- Tocar as escalas de Sol M e Fa M no rexistro chalumeau.
- Estudar e interpretar correctamente, da páxina 1 á 25 do método Enjoy Playing de Ruth Bonetti, ou un contido similar doutro método do epígrafe “Estudos” citados nesta programación.
- Interpretar tres pezas ao longo do curso, se pode ser con acompañamento pianístico ou de audio, que se desenvolverán nas respectivas audicións trimestrais.
- Presentarse aos exames, probas e audicións propostas.
- Acadar unha cualificación igual ou superior a 5 aplicando as porcentaxes sinaladas nos criterios de cualificación.

9.1.1.3 **Procedementos e ferramentas de avaliación**

Procedementos:

- Observación individual do aprendizaxe mostrado nas sesións semanais de clase, atendendo a aspectos como a comprensión, adquisición de conceptos, participación activa, corrección e autocorrección.
- Observación do seu rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.
- Observación do grado de consecución dos obxectivos do curso a través de probas obxectivas deseñadas dende a especialidade.
- Exposición do traballo realizado mediante a realización de 3 audicións públicas e internas ao longo do curso.
- Realización de gravacións da interpretación de recursos didácticos propostos para o curso.

Instrumentos:

- Rexistro do proceso de aprendizaxe no diario de aula.
- A audición e proba técnica (reflectida na folla de avaliación).

- Gravacións de audio ou vídeo da interpretación de recursos propostos para o curso.
- Boletíns de cualificacións.

9.1.1.4 Criterios de cualificación

1ª avaliación, 2ª avaliación e avaliación final de xuño		
Medios e instrumentos	Rexistro	Criterio de cualificación (%):
A.- Traballo diario na aula	Diario de aula	45%
B.-Proba técnica: Escalas, estudos e lectura a primeira vista.	Diario de aula Folla de avaliación	30%
C.- Audición pública	Diario de aula Folla de avaliación Gravacións	25%

Cando os apartados B ou C non se leven a cabo por causa xustificada (necesario aportar xustificante por escrito), a cualificación final cambiará de proporcións, e o traballo diario na aula verá aumentada a súa porcentaxe no resultado de sumar ao seu 45% a cantidade do apartado no que o alumno/a non asistiu.

O resultado do proceso de cualificación de cada avaliación expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 o 10, de valor informativo nos dous primeiros trimestres, dado que o proceso de avaliación é continuo, e de carácter final no terceiro trimestre.

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Os alumnos que demostren ter superados os coñecementos do curso no que están matriculados, poderán ser recomendados polo titor da materia para unha ampliación da matrícula. Isto fázase mediante unha proba na clase de instrumento, a cal constará dunha demostración de ter acadados os mínimos esixibles do curso que se quere avanzar. Será cualificada polo titor do alumno e, en caso de ser positiva, remitirase á xefatura de estudos un informe coa cualificación xeral do curso xunto cos informes dos profesores do resto das materias do curso en cuestión (os cales poderán facer tamén ao alumno as probas que consideren necesarias). Todos estes informes, enviaranse ao Consello Escolar o cal determinará se a ampliación é positiva. No caso de facerse efectiva a ampliación, o alumno incorporarase ao novo curso despois do primeiro trimestre, e as cualificacións obtidas nestas probas extraordinarias serán as que figuren na cualificación final do curso en Xuño.

Medidas de recuperación

Cando as faltas de asistencia do alumnado podan impedir unha correcta aplicación dos procedementos de avaliación ordinarios, o profesor/a poderá convocar ao alumno/a a unha proba que deberá seguir as directrices elaboradas polo departamento:

- alumno/a deberá realizar unha proba, que terá lugar na semana anterior á da avaliación e da que será informado, como mínimo, unha semana antes da súa realización.
- Esta proba será realizada polo titor/a do alumna/a e, no caso que este/a o considere oportuno, ante unha comisión avaliadora formada por membros do departamento de vento madeira elixidos polo xefe/a de departamento.
- alumno/a deberá acudir á proba co total da programación secuenciada para o trimestre en cuestión ou para a totalidade do curso se é o caso, ou ben co material que lle indicou o seu titor/a.
- titor/a ou a comisión avaliadora decidirá no momento da proba que obras, estudos e/ou exercicios interpretará o alumno/a.

9.1.1.5 Procedementos de recuperación ordinarios

Contido da proba:

- Escala cromática (en relación aos contidos do curso)
- Escala de tonalidade (en relación aos contidos do curso)
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal)
- Dúas obras (unha a elección do/a alumno/a)

O resultado do proceso de cualificación da proba exprésase con cualificacións numéricas, en escala do 1 o 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Medios e instrumentos	Rexistro	Criterio de cualificación (%):
A.- Proba	Acta de cualificación Folla de avaliación Diario de aula	Escalas: 20% Estudos: 30% Obras: 50%

9.1.1.6 Probas extraordinarias

Contido da proba e proceso de avaliación: similar ao indicado no punto 9.1.1.5 “Procedementos de recuperación ordinarios”.

Recursos didácticos

Estudos:

• El Clarinet I Jo	J. Bofarull
• Enjoy Playing	Ruth Bonetti
• Escuchar, leer y tocar (Vol. I)	Ed. De Haske
• Clarinete 1 e 2	Pedro Rubio
• Aprendiendo a tocar el clarinete	Peter Wastall
• Aprende con el clarinete	J. Bou, Lacruz e Puchol

Obras:

• Enjoy Playing (piano part)	Ruth Bonetti
• Paseniño	Antonio Cerviño
• El libro de clari. 101 piezas sencillas	S. Comesaña
• La Clarinette Classique, Vol. A	J. Lancelot et Classens
• Abracadabra duos	Malcolm Pollock
• Die fröliche Klainette Vol 1	Rudolf Mauz
• The joy of clarinet	Yorktown Music Press
• 100 Leichte Duette	F. Kanefzky

10. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

Seguindo as instrucións que se recollen no artigo 2º da orde do 8 de Febreiro de 2008 pola que se regula a avaliación e cualificación do alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música na Comunidade Autónoma de Galicia, e que indican que “[...]a avaliación terá un carácter formativo e orientador do proceso educativo e proporcionará unha información constante que permita mellorar tanto os procesos coma os resultados da intervención educativa[...]”, este departamento leva a cabo unha triple avaliación: do proceso de aprendizaxe (que se desenvolveu no apartado correspondente de cada curso), da programación didáctica e da nosa labor docente.

O seguimento e avaliación das programacións será rexistrado por cada docente e tratado nas reunións periódicas do departamento, quedando constancia na acta daquelas desviacións e modificacións acordadas. Estas ideas e propostas de mellora serán incluídas na memoria final do departamento, xa que servirán de base para a elaboración da programación didáctica do vindeiro curso.

Por outra banda, a misión da Comisión de Coordinación Pedagóxica será a de garantir que as programacións didácticas dos distintos departamentos presenten coherencia secuencial entre todas elas, e indicar, se é o caso, as modificacións pertinentes que deberán ser realizadas polos departamentos.

Dende o Departamento de vento madeira para avaliar a nosa programación didáctica teremos en conta os seguintes aspectos:

- **Obxectivos:** Adecuación ás necesidades específicas do alumnado e do Proxecto Educativo do Centro
- **Contidos:** Validez na súa elección con respecto aos obxectivos formulados e adecuación ao nivel do alumnado
- **Actividades:** Atención á diversidade das capacidades e adecuación aos intereses do alumnado e aos seus ritmos de aprendizaxe
- **Criterios metodolóxicos:** A adecuación e coherencia dos mesmos
- **Os medios e recursos:** Avaliación dos criterios para a elección dos medios e recursos didácticos e a súa adecuación aos obxectivos propostos.
- **A avaliación:** Comprobarase a idoneidade e a adecuación entre criterios de avaliación, técnicas e procedementos, así como entre os criterios de avaliación, contidos e obxectivos
- **Alumnado:** A relación co alumnado, ademais do clima de convivencia e traballo.

11. Procedementos para realizar a avaliación interna do Departamento

Do mesmo xeito que se indica no punto anterior, a avaliación do labor docente supón un dos tres elementos a avaliar dentro do noso sistema educativo xunto co proceso de aprendizaxe e a programación didáctica.

Será misión do profesorado realizar a análise dos datos que obteña trala avaliación do alumnado e da programación didáctica para realizar as diferentes adaptacións ou adecuacións das estratexias metodolóxicas co fin de mellorar os resultados acadados.

Para levar a cabo este proceso contarase tamén coa análise das enquisas de satisfacción do alumnado como vía alternativa ás clases para obter datos directos relativos á súa función.

Nas reunións do departamento trataranse todos estes puntos ademais dos que o profesorado considere relevantes, sen descoidar aspectos como os recursos materiais e persoais dos que dispón o propio departamento para ofrecer unha ensinanza de calidade, trasladando á Comisión de Coordinación Pedagóxica todo aquilo que se estime oportuno.

12. ANEXOS

12.1 Probas de acceso 1º de grao profesional

Consultar o documento de información das probas de acceso ao Centro.

12.2 Probas de acceso a outros cursos.

Consultar o documento de información das probas de acceso ao Centro.

12.3 Premios Fin de Grao

Segundo consta na lexislación vixente, os departamentos didácticos establecerán os criterios valorativos para a obtención do premio de fin de grao profesional.

Contidos da proba

- Presentación por parte dos aspirantes dun programa cunha duración comprendida entre os 20 e os 40 minutos, sendo 20 minutos a duración mínima para a proba.
- Inclusión dunha serie de obras que representen, cando menos, tres estilos diferentes, quedando excluídos desta particularidade os instrumentos nos que non sexa posible.
- Interpretación de memoria dunha das obras presentadas.
- Elaboración, por parte do aspirante, e posterior entrega na secretaría do Centro (con rexistro de entrada e mediante soporte informático) das notas ao programa elaboradas por el/a mesmo/a, cando menos con tres días de antelación á celebración da proba, non recolléndose ningunha fóra de prazo sen a debida xustificación, que será atendida a criterio da Dirección do Centro. Estas notas ao programa seguirán Máximo dun folio con 3.750 caracteres en formato "DIN A4".

Criterios de avaliación

- Realizar unha interpretación musical de calidade acorde ás esixencias da proba.
- Presentar un programa coherente en relación aos contidos expostos.
- Interpretar un programa que presente obras de diferentes épocas e/ou estilos cunha dificultade acorde ao nivel.

Criterios de cualificación

Ver anexo 12.4

12.4 Folla de calibración e avaliación para audicións e/ou probas instrumentais

Indicadores	Porcentaxe	Nota
<p>Hábito postural e control da respiración:</p> <p>Valora as capacidades psicomotrices tales como: habilidades técnicas, axilidade na dixitación, grado idoneo de relaxación en relación ao esforzo muscular, hábito postural axeitado, respiración axeitada acorde cas necesidades de execución, precisión, etc.</p>	20%	
<p>Adecuación á partitura:</p> <p>Valora a resposta na lectura de elementos básicos tales como: ritmo, tempo, dinámicas, agóxica, respiracións, adornos, etc.</p>	20%	
<p>Calidade do son e/ou afinación:</p> <p>Valora a calidade do son do intérprete en relación a: afinación, precisión, limpeza, claridade, resoancia, versatilidade sonora, rango dinámico, etc.</p>	20%	
<p>Interpretación:</p> <p>Valora a resposta comunicativa e estética dos elementos estilísticos, formais e actudiniais (fraseo, estilo, adecuación co acompañamento, control escénico, indicacións do profesorado na execución, adecuación do son e articulación respecto aos requerimentos estilísticos, etc.).</p>	25%	
<p>Actitude:</p> <p>Valora a dificultade e aportación dos recursos didácticos presentados e/ou da seguridade na interpretación de memoria se a houbera.</p>	15%	